Verohallinto
PL 325
00052 VERO

Asiantuntijalausunto

Eduskunnan hallintovaliokunta

16.10.2018

Viite / Diaarinumero
HE 60/2018 vp / asiantuntijapyyntö

Eduskunnan hallintovaliokunta on pyytänyt Verohallinnon asiantuntijaa kuultavaksi hallituksen esityksestä digitaalisten palveluiden tarjoamisesta (HE 60/2018 vp).

Ehdotetulla sääntelyllä implementoitaisiin Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi julkisen sektorin elinten verkkosivustojen ja mobiilisovellusten saavutettavuudesta (EU) 2016/2102 sekä täsmennettäisiin viranomaisten velvollisuutta tarjota digitaalisia palveluita asiakkaille.

Verohallinto kannattaa esitystä ja pyytää valiokuntaa ottamaan huomioon Verohallinnon esittämät näkökohdat ehdotetun lain 5 §:n ja 3 luvun osalta sekä 17 §:n mukaisten siirtymäsäännösten osalta.

Verohallinto on julkisen sektorin merkittävä toimia ja yksi suurimmista digitaalisia palveluita tarjoavasta viranomaisesta. Verohallinnon tavoitteena on kehittää tehokkaita ja saavutettavia palveluita veroasioiden ja tiedonantovelvollisuutta koskevien velvoitteiden hoitamista varten. Käytännössä veroasioiden käsittely on ja tullaan keskittämään OmaVero -palveluun.

Ehdotetun lain 5 §:n mukaisen digitaalisten palveluiden tarjoamista koskevan velvoitteen täyttämiseksi Verohallinnossa on kehitteillä asiointimahdollisuus niitä tilanteita varten, joissa OmaVero -asiointi ei ole mahdollista. Tämän asiointipalvelun osalta tulee ottaa huomioon, että:

1) Verotusasiakirjat ja niiden tiedot ovat salassa pidettäviä verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta annetun lain (1346/1999) 1 ja 4 §:n mukaisesti. Henkilöön yhdistettävät tiedot ovat myös henkilötietojen suojaa koskevan sääntelyn mukaisia henkilötietoja.

   Salassapitovelvoitteen ja henkilötietojen suojaa koskevan velvoitteen näkökulmasta Verohallinto voi yleisneuvonnan lisäksi tarjota vain rajoitetusti sellaisia sähköisisä asiointipalveluita, jotka eivät edellytä asiakkaan tunnistamista. Vaikka vireille pano olisi mahdollista sähköisesti, jatkuu asiointi muulla tavoin salassapitovelvoitteen ja henkilötietojen suoja varmistamiseksi.

2) Veroilmoitukset ja muut ilmoitukset tulee verotusta koskevan sääntelyn mukaisesti allekirjoittaa ja annettaessa ilmoituksia sähköisesti tulee noudattaa Verohallinnon määräystä sähköisestä ilmoittamisesta ja ilmoitusten varmentamisesta.

   Käytännössä vero- tai muun ilmoituksen antaminen sähköisesti edellyttää, että asiakas tunnistetaan ilmoittamista koskevassa asiointipalvelussa.

3) Verohallinto voi tarjota sähköisiä palveluita ulkomaalaisille vain rajoitetusti.

   Silloin, jos ulkomaalainen ei ole rekisteröity ei Verohallinto voi yhdistää ulkomaalaista Verohallinnossa olevaan asiaan. Verohallinnossa on tunnistettu yleisneuvonnan lisäksi hyvin rajallisesti sellaisia asioita joita olisi mahdollisuus tarjota tällaisessa tilanteessa.

Verohallinto pitää 5 §:n tavoitetta digitaalisten palveluiden kattavuudesta hyvänä. Kattavien digitaalisten palveluiden kehittäminen edellyttää kuitenkin riittäviä resursseja, sisäisten prosessien kehittämistä sekä myös viranomaisten yhteisten sähköisten asioinnin tukipalveluiden kehittymistä.

Verohallinnon näkökulmasta tältä osin ehdotetun 17 §:n mukainen siirtymäaika on lyhyt. Verohallinnossa on käynnissä mittava tietojärjestelmähanke ja vaikka veroasiat saa hoidettua pääsääntöisesti OmaVero -palvelussa ei Verohallinto voi toteuttaa ehdotetun lain 5 §:n mukaista vaatimusta digitaalisten palveluiden kattavasta tarjonnasta ehdotetun 6 kk siirtymäajan puitteissa vaarantamatta palveluprosesseja muutoin. Siirtymäajan tulisi olla vähintään 1 vuosi tältä osin.

Verohallinnossa on selvitetty, että ehdotetun lain 3 luvun säännökset saavutettavuudesta ovat pääosin toimeenpantavissa Verohallinnossa kohtuullisin kustannuksin. Osa palveluista jää kuitenkin direktiivin 5 artiklan ja ehdotetun lain 8 §:n poikkeamisperusteen alle lähinnä siitä syystä, että vaatimusten toteuttaminen muodostaisi kohtuuttoman rasitteen suhteessa palvelun käyttöön ja tarkoitukseen.

Ehdotetun lain 8 §:n peruste kohtuuttoman rasitteen täyttymisestä jää osin tulkinnanvaraiseksi. Direktiivin 5 artiklan mukaisesti rajoitusta koskeva arvio tehdään ottaen huomioon aiheutuvat kustannukset ja hyöty verrattuna arvioon vammaisille henkilöille koituvasta hyödystä, ottaen huomioon tietyn verkkosivuston tai mobiilisovelluksen käyttötiheys ja käytön kesto. Direktiivin 5 artiklan sanamuoto ohjaa Verohallinnon näkemyksen mukaisesti ottamaan paremmin huomioon vammaiselle henkilölle koituvan hyödyn suhteessa arvioitavan palvelun käyttöön. Ehdotetun 8 § mukaisesti arvio tehdään kuitenkin vammaisen ihmisen tarpeella käyttää palvelua ja palvelua tarjoavan tahon koon, taloudellisen aseman, toiminnan luonteen ja laajuuden näkökulmasta. Nämä direktiivin 5 artiklan perusteet ovat selkeämmät ja ne olisi hyvä olla laissa.

Erityisasiantuntija Taito von Konow

Verohallinto
Esikunta- ja oikeusyksikkö